

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสำคัญที่กระทบต่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศก็คือสุขภาพของประชาชน ถ้าหากประชาชนร่างกายอ่อนแอ มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนก็ย่อมทำให้ขาดความสามารถที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ผลที่ตามมาคือ ความยากจนซึ่งจะเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศ ในสมัยก่อน การแพทย์ของประเทศไทยยังไม่เจริญ จะเห็นได้ว่าประชาชนตายด้วยโรคภัยไข้เจ็บกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากการขาดแคลนแพทย์และพยาบาลที่จะให้การรักษาพยาบาล ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรคที่ถูกต้อง ประเทศที่พัฒนาแล้วพลเมืองของประเทศจะมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทั้งด้านร่างกายและจิตใจ พยาบาลเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะการพยาบาลเป็นบริการที่ช่วยแพทย์ในการรักษา² อีลีนเนอร์ ซี แลมเบอร์ตสัน³ (Eleanor C. Lambertson) ได้กล่าวถึงการพยาบาลไว้ว่า "การพยาบาลนอกจากจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยแล้วยังให้การป้องกันและให้การศึกษาแก่ชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสุขวิทยา ตลอดจนฟื้นฟู ส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้ป่วยให้กลับคืนสู่สภาพเดิมมากที่สุด"

¹ คณะกรรมการโครงการแก้อุบัติเหตุขาดแคลนพยาบาล, รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาการขาดแคลนพยาบาล (พระนคร : สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ) หน้า 1.

² Matha E. Rogers, An Introduction of the Theoretical Basic of Nursing, (Philadelphia : F.A. Davis Company, 1971), P. 86.

³ Eleanor C. Lambertson, Education for Nursing Leadership, 5th ed., (J.B. Lippencott. Co., U.S.A., 1957), PP. 80 - 83.

เฟย์ (Faye) และคณะ¹ ได้ให้ความหมายของการพยาบาลว่า "การพยาบาล เป็นบริการที่ให้แก่มุบุคคลหรือครอบครัว โดยการนำเอาศิลปะและวิทยาศาสตร์ มารวมเข้ากับ ทัศนคติ ความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถทางการสอนเกี่ยวกับการพยาบาล เพื่อให้ ความสามารถในการตัดสินใจช่วยเหลือผู้ป่วยและพร้อมกันนั้นก็ยังสามารถให้คำแนะนำต่าง ๆ แก่ บุคคลเหล่านั้นได้"

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้วจะ เห็นได้ว่าพยาบาลจะต้องเป็นผู้ประกอบไปด้วย วิชาความรู้ ความคิด ความชำนาญ ความอดทน และคุณธรรมจึงจะสามารถปฏิบัติงานด้าน การพยาบาลที่ต้องรับ ผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันการแพทย์ได้เจริญก้าวหน้ามากจนมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะโรคมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนแพทย์รักษาทั่วไป (General Practitioner) บทบาทของ พยาบาลก็ได้ขยายกว้างเปลี่ยนแปลงไปทำหน้าที่รักษาพยาบาลที่เรียกว่า พยาบาลเวชปฏิบัติ² (Nurse Practitioner) ซึ่งหมายถึงผู้ให้การดูแลสุขภาพผู้ป่วยในสาขาเฉพาะโรคโดยตรง และต้องออกไปจนกว่าจะหุเอาจากโรคร้ายไข้เจ็บ ดังนั้นการศึกษาของพยาบาลจึงมีความจำเป็น ต้องปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนรวมทั้งการวัดและประเมินผลการศึกษาให้มีความรัดกุมและ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมเพื่อให้พยาบาลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

การศึกษาของพยาบาลนั้นประกอบด้วยการ เรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นักศึกษาจะเรียน หลักสูตรต่าง ๆ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการพยาบาลผู้ป่วย ในขณะที่เดียวกันก็นำประสบการณ์จาก การฝึกปฏิบัติงานบนเหล่าผู้ป่วยมาเสริมความรู้ในภาคทฤษฎี การวัดและประเมินผลคุณภาพของการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Faye and Others, Teaching and Learning in School of Nursing, 3 d. ed. (Philadelphia : J.B. Lippicott, 1965), PP. 93 - 94.

² วิเชียร ทวีลาภ, "พยาบาลเวชปฏิบัติ" วารสารพยาบาล, 23 : 97-107, เมษายน, 2512.

วิชาพยาบาลได้พิจารณาจากสัมฤทธิ์ผลในการเรียนหรือคะแนนจากแบบสอบเป็นเกณฑ์ ซึ่งเครื่องมือ
 ที่ใช้ในการวัดความสามารถในการเรียนก็คือ "ข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง" (Teacher made
 tests) ถ้านักศึกษาคนใดสอบได้คะแนนสัมฤทธิ์ผลสูงก็พยากรณ์ว่าจะสามารถปฏิบัติการพยาบาล
 ได้ดี จากการศึกษาของ อี. มูเลอร์ (E. Mueller) และ บี. ไลแมน (B. Lyman)
 พบว่าคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนเบื้องต้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพยากรณ์ความสำเร็จในการศึกษา
 วิชาพยาบาล ฉะนั้น การผลิตพยาบาลจึงควรมีแบบสอบที่ไว้วัดสัมฤทธิ์ผลวิชาการศึกษาได้อย่าง
 มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้นักศึกษาพยาบาลที่ผ่านการสอบด้วยแบบสอบดังกล่าว เป็นผู้ที่มีความรู้
 ความสามารถและปฏิบัติงานพยาบาลได้อย่างแท้จริง ซึ่งลักษณะที่สำคัญของแบบสอบอย่างหนึ่งคือ
 จะต้องมี ความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) จึงจะใช้เป็นเครื่องมือ
 วัดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ³

สำหรับเรื่องของการให้คะแนนและการกำหนดค่านับคะแนนเพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการ
 เรียนนั้นก็จะมีผลต่อผู้เข้าศึกษาในทุกระดับการศึกษาจึงทำให้การประเมินผลการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน

¹ Robert L. Ebel, Essential of Education Measurement (New Jersey :
 Prentice - Hall Inc., 1972), P. 89.

² E. Jame Mueller and Howard B. Lyman, "The Prediction of Score
 on the State Board Test Pool Examination," Nursing Research, 18 :
 263 - 267, May - June, 1969.

³ ดร. ชุมพร ยงกิตศิริกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต, "การวัดและ
 ประเมินผลการศึกษา," การสอนและการวัดผลการศึกษา, (ฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2518), หน้า 36.

อีเบล¹ (Ebel) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้คะแนนว่าถ้าระบบการให้คะแนนของผู้สอน ไม่มีการวางหลักเกณฑ์ไว้ให้สอดคล้องกันแล้ว การให้คะแนนก็จะไม่ได้มาตรฐาน และเนื่องจาก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลได้เปลี่ยนระบบการเรียนการสอนเป็นแบบหน่วยกิตในปี พ.ศ. 2516 ตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้หนึ่งที่ทำการศึกษา สร้างข้อสอบและให้คะแนนแก่นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เห็นสมควรว่าควร จะได้มีการศึกษาคุณภาพของแบบสอบสัมฤทธิ์ผล วิชาการพยาบาลและการให้อันดับคะแนน เพื่อความ มีประสิทธิภาพเพียงใด หากมีข้อบกพร่องก็จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความเที่ยง ความตรง และการให้อันดับคะแนน ของแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลสำหรับนักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนามัย คณะพยาบาล ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยพิจารณาในเรื่อง

1. ความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาล
2. ความตรง (Validity) ของแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลในลักษณะ ความตรงร่วมสมัย (Concurrent Validity)
3. ความตรง (Validity) ในการให้อันดับคะแนนแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการ พยาบาลของอาจารย์ในลักษณะความตรงร่วมสมัย (Concurrent Validity)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ R.L. Ebel, Measuring Educational Achievement, (New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1965), P. 405.

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

1. แบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาลสำหรับนักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนามัย เป็นแบบสอบถามที่มีความเที่ยง (Reliability) อยู่ในเกณฑ์

2. แบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาลสำหรับนักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนามัย เป็นแบบสอบถามที่มีความตรงรวมสัมยสูง โดยที่

2.1 คะแนนสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลมีความตรงรวมกับอันคัมคะแนนภาคปฏิบัติ การพยาบาล

2.2 คะแนนสอบสัมฤทธิผลวิชาการพยาบาลมีความตรงรวมกับคะแนนเฉลี่ยสะสม

3. การให้อันคัมคะแนนแบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาลของอาจารย์มีความตรงรวมสัมยสูง โดยที่

3.1 การให้อันคัมคะแนนแบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาลมีความตรงรวมกับอันคัมคะแนนภาคปฏิบัติการพยาบาล

3.2 การให้อันคัมคะแนนแบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาลมีความตรงรวมกับคะแนนเฉลี่ยสะสม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาข้อมูลโดยอาศัยคะแนนจากการทำแบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาลสำหรับนักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนามัยที่สำเร็จในปีการศึกษา 2518 ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในวิชาการพยาบาลต่าง ๆ ได้แก่ วิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ กุมารเวชศาสตร์ สูติศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ ในเรื่องเกี่ยวกับความเที่ยง ความตรงของแบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาล และความตรงในการให้อันคัมคะแนนแบบสอบถามที่วัดทัศนคติวิชาการพยาบาลคิงกล่าวของอาจารย์ การที่ผู้วิจัยศึกษา

เฉพาะวิชาการพยาบาล เพราะเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญที่นักศึกษาเมื่อสำเร็จเป็นพยาบาลแล้วจะต้องใช้เป็นหลักในการประกอบวิชาชีพและให้บริการแก่สังคมต่อไป

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประโยชน์ที่จะได้รับคือ

1. เพื่อให้ทราบว่าแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลสำหรับนักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนาถิก ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นแบบสอบถามที่วัดความเที่ยงและความตรงหรือไม่
2. การให้ข้อค้นพบคะแนนแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลของอาจารย์ที่ความตรงหรือไม่
3. เพื่อเป็นหลักฐานประกอบข้อ เสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารได้เห็นความสำคัญและทราบถึงมาตรฐานแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลและการให้ข้อค้นพบของอาจารย์ที่จะช่วยส่งเสริมและปรับปรุงด้านการเรียนการสอนและการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. เพื่อให้ความยุติธรรมแก่นักศึกษาในเรื่องการให้ข้อค้นพบคะแนนและทำให้นักศึกษาได้ทราบถึงความสามารถที่แท้จริงของตนเอง

ขอขอบคุณ

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่เป็นพื้นฐานของการวิจัยครั้งนี้คือ

1. ในการวิจัยครั้งนี้ถือว่า ข้อค้นพบภาคปฏิบัติการพยาบาลที่ให้กับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งได้รับเลือกเน้นตัวอย่างประชากรนั้นเป็นคะแนนที่เชื่อถือได้
2. ข้อค้นพบที่นักศึกษาได้รับในแต่ละวิชานั้นเป็นการกำหนดค่าที่ให้กับนักศึกษา โดยอาศัยหลักเกณฑ์ทางสถิติที่ครอบคลุมการเรียนของนักศึกษามะมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normal Distribution)

3. ข้อสอบที่ออกได้สุ่มเนื้อหาทดสอบอย่างทั่วถึง คือมีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

4. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์ วิชาการพยาบาลศัลยศาสตร์ วิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ เท่านั้น ส่วนแบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์การพยาบาลเป็นแบบสอบที่ส่วนมากไม่ได้สร้างโดยอาจารย์พยาบาลจึงไม่นำมาศึกษา

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจได้ผลไม่สมบูรณ์ตามที่ต้องการ เนื่องจาก

1. คะแนนที่ได้จากแบบสอบอาจไม่เป็นตัวแทนที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพร่างกายของผู้สอบในขณะที่ทำการทดสอบหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลกระทบระ เพื่อมต่อการทำแบบสอบ
2. การให้อันดับคะแนนของอาจารย์จัดได้ว่าเป็นเรื่องของการกำหนดค่าซึ่งขึ้นอยู่กับการพิจารณาของอาจารย์แต่ละคน ย่อมมีความแตกต่างกันบ้างตามลักษณะภูมิรัฐและคุณธรรมของบุคคลที่ไม่เหมือนกัน
3. แบบสอบสัมฤทธิ์ผลที่ใช้ เป็นตัวอย่างศึกษานี้เลือกเพียงรุ่นเดียวคือรุ่นที่สำเร็จในปีการศึกษา 2518 จึงอาจไม่เป็นตัวแทนที่ดีสำหรับแบบสอบสัมฤทธิ์ผลในปีอื่น ๆ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาล

หมายถึง แบบสอบถามที่วัดและประเมินสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาการพยาบาลสำหรับนักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนามัย ที่เรียนสำเร็จในเ้าการศึกษา 2518 ซึ่งสร้างโดยอาจารย์พยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คะแนนสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาล

หมายถึง คะแนนที่นักศึกษาอนุปริญญาพยาบาลและอนามัยที่เรียนสำเร็จในเ้าการศึกษา 2518 ได้รับจากการทำแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาล

อันดับคะแนนสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาล

หมายถึง ค่าของคะแนนเป็นตัวอักษร A,B,C,D และ F ที่ไร้แทนปริมาณความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งได้มาจากการนำเอาผลจากการวัดและประเมินโดยใช้แบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชาการพยาบาลตามระเบียบวิธีทางสถิติ แล้วสรุปว่านักศึกษาคว้ไร้รับอันดับคะแนนใด

อันดับคะแนนภาคปฏิบัติการพยาบาล

หมายถึง ค่าของคะแนนเป็นตัวอักษร A,B,C,D, และ F ที่ได้จากการประเมินผลการกระทำและผลผลิตของนักศึกษาที่ขึ้นเ้าปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยตามสาขาวิชาต่าง ๆ โดยวิธีการจัดอันดับคุณภาพ

ความตรงรวมสมัย

หมายถึง ลักษณะที่สอดคล้องกันหรือเหมือนกันระหว่าง
คะแนนที่นักศึกษาได้จากแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชาการ
พยาบาลกับภาคปฏิบัติการพยาบาลและคะแนนเฉลี่ย
สะสม เช่น ถ้านักศึกษาทำแบบสอบถามสัมฤทธิ์ผลวิชา
การพยาบาลอายุรศาสตร์ได้คะแนนสูงก็จะสามารถฝึก
ปฏิบัติการพยาบาลทางอายุรศาสตร์ได้คะแนนสูงและ
ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมสูงด้วย

อาจารย์

หมายถึง อาจารย์พยาบาลที่เป็นอาจารย์ประจำของ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งทำการ
สอนและประเมินผลนักศึกษา

นักศึกษานุปริญญาพยาบาลและอนามัย

หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่เรียนครบ 3 ปี ตาม
หลักสูตรอนุปริญญา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย